

Agnieszka Mysakowska

ZGODNE
Z PODSTAWĄ
PROGRAMOWĄ
2024

Historia

Wymagania edukacyjne

6

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
Dział 1. Na progu czasów nowożytnych					
1. Przypomnienie wiadomości z klasy piątej	- wymienia najważniejsze fakty i zjawiska definiujące średniowiecze w Europie, - wie, kim był Mieszko I i łączy jego panowanie z przyjęciem chrztu, - podaje imię i przydomek pierwszego króla Polski oraz datę jego koronacji, - wyjaśnia, czym było rozbięcie dzielnicowe w Polsce, - łączy panowanie Kazimierza Wielkiego z przywróceniem Polsce dawnej pozycji w Europie, - łączy postacie Jadwigi i Jagiełły z unią w Krewie, - wyjaśnia, czym był sejm walny,	- wymienia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I, - rozumie doniosłość aktu koronacji dla pozycji władcy i samego państwa polskiego, - określa cezurę czasową rozbięcia dzielnicowego w Polsce i omawia sytuację kraju w tym okresie, - wskazuje, kto doprowadził do zakończenia rozbięcia dzielnicowego, - łączy osobę Kazimierza Wielkiego z założeniem Akademii Krakowskiej, - wymienia trzy stany sejmujące, - wyjaśnia, czym była demokracja szlachecka,	- określa rolę papieża i cesarza w średniowiecznej Europie, - wymienia chronologicznie ważniejsze wydarzenia z historii Polski poznane w klasie piątej, - omawia najważniejsze wydarzenia z okresu panowania Kazimierza Wielkiego, - wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>nihil novi</i> dla rozwoju demokracji szlacheckiej w Polsce - rozumie termin <i>Rzeczpospolita Niemiecka</i>,	- omawia proces tworzenia się nowych państw w Europie średniowiecznej, - analizuje sytuację Polski w okresie rozbięcia dzielnicowego, - ocenia czasy panowania Jagiellonów w Polsce, - omawia kompetencje sejm i króla, - wyjaśnia genezę senatu i wskazuje jego rolę w państwie, - podaje skład izby poselskiej, - przedstawia najważniejsze zapisy konstytucji <i>nihil novi</i>,	- lokalizuje na mapie omawiane państwa i obszary, - wyjaśnia, dlaczego szlachta zdobyła uprzywilejowaną pozycję w Polsce, - porównuje dokonania dynastii Piastów i Jagiellonów,
2. Cywilizacje Ameryki*	- wymienia trzy najważniejsze cywilizacje Ameryki prekolumbijskiej, - wskazuje główne cechy cywilizacji Majów, Azteków i Inków, - definiuje termin <i>pismo hieroglificzne</i>,	- charakteryzuje życie codzienne, organizację państwa oraz religię Majów, Azteków i Inków, - wymienia osiągnięcia cywilizacyjne ludów Ameryki, - definiuje terminy: <i>politeizm</i>, <i>kalendź słoneczny</i>,	- wykazuje związek Machu Picchu z cywilizacją Inków, - określa ogólnie miejsca zamieszkania ludów Ameryki, - definiuje terminy: <i>władca despotyczny</i>, <i>kipu</i>,	- lokalizuje na mapie obszary zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków, - wie, z jakimi zjawiskami przyrody były łączone bóstwa ludów Ameryki, - wymienia miejsca oraz rodzaje kultu ludów Ameryki,	ocenia dorobek cywilizacyjny ludów Ameryki,
3. Wielkie odkrycia geograficzne	- wymienia najważniejsze przyczyny wielkich odkryć geograficznych, - łączy Krzysztofa Kolumba z odkryciem Ameryki i 1492 r., - zna postać Ferdynanda Magellana i wiąże go z pierwszą wyprawą dookoła świata i 1519 r., - rozumie termin <i>wielkie odkrycia geograficzne</i>,	- wymienia i opisuje przyczyny odkryć geograficznych, - przedstawia portugalskich odkrywców i wskazuje kierunki ich wypraw z XV w., - opisuje odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba, - określa przebieg trasy podróży Ferdynanda Magellana,	- wskazuje na mapie kierunki najważniejszych wypraw odkrywczych, - łączy nazwiska najważniejszych odkrywców z datami ich odkryć, - wyjaśnia znaczenie odkrycia Ameryki dla dziejów świata, - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Stary Świat</i> i <i>Nowy Świat</i>,	- dostrzega rolę wypraw odkrywczych w odnalezieniu drogi morskiej do Indii, - wyjaśnia znaczenie odbycia pierwszej wyprawy dookoła świata dla rozwoju nauki i kultury,	- dostrzega znaczenie odkryć geograficznych dla dziejów, - wyjaśnia wpływ rozwoju techniki i kartografii na opisane wyprawy, - lokalizuje na mapie obszary odkryte i skolonizowane przez Portugalię i Hiszpanię, - wymienia przyrządy nawigacyjne i wyjaśnia, do czego służyły,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
4. Skutki wypraw odkrywczych	–wymienia państwa, które przyczyniły się do rozwoju europejskiego kolonializmu, –wyjaśnia, kim byli Ferdynand Cortez i Francisco Pizarro, łączy ich z podbojem państw Azteków i Inków przez Europejczyków, –wymienia główne skutki wielkich odkryć geograficznych, –definiuje termin <i>Stary Kontynent</i>,	–podaje negatywne dla mieszkańców Ameryki skutki odkryć geograficznych, –podaje pozytywne skutki odkryć geograficznych dla Europy, –rozumie znaczenie terminu <i>konkwistador</i>,	–wykazuje wpływ użycia broni palnej i koni na skuteczność podboju ludów Ameryki, –definiuje termin <i>kolonializm</i>,	–wymienia produkty, które dotarły do Europy dzięki odkryciom geograficznym,	–analizuje i ocenia skutki odkryć geograficznych dla Nowego Świata i dla Europy, –ocenia problem niewolnictwa w kontekście współczesnego prawa, –wskazuje na mapie linie podziału świata uzgodnione na mocy układu w Tordesillas,
5. Renesans	– podaje prąd umysłowy dominujący w renesansie i wskazuje, co znajdowało się w centrum zainteresowania ówczesnych myślicieli i twórców, –wie, kim był Leonardo da Vinci, –wie, kim był Mikołaj Kopernik i czym się wślawił, –łączy Jana Gutenberga z wynalazkiem druku i datą 1450 r., –rozumie znaczenie terminów: <i>humanizm</i>, <i>renesans</i> (<i>odrodzenie</i>),	–wymienia najważniejsze założenia humanizmu jako prądu umysłowego, –omawia główne założenia myśli renesansowej, –wymienia dzieła Leonarda da Vinci, –wymienia renesansowych przedstawicieli nauki i sztuki, –wyjaśnia, na czym polega teoria heliocentryczna, –podaje cechy architektury renesansowej,	–wymienia renesansowych twórców oraz opisuje ich wybrane dzieła, –wskazuje wynalazki powstałe w okresie renesansu, –podaje przykłady zabytków architektury renesansu, –definiuje terminy: <i>mecenat</i>, <i>światłocień</i>, <i>perspektywa</i> (w sztuce),	–na przykładzie Leonarda da Vinci wykazuje wszechstronność twórców renesansowych, –wie, kim był Erazm z Rotterdamu, przedstawia jego poglądy, –analizuje myśl naukową Galileusza, –dostrzega znaczenie wynalezienia druku dla rozwoju nauki i upowszechnienia wiedzy,	–lokalizuje na mapie kraj będący kolebką renesansu, –przyporządkowuje przedstawicieli renesansu do konkretnych dziedzin nauki i sztuki, –omawia rozwój sztuki i nauki w renesansie, –wyjaśnia, co oznacza określenie <i>człowiek renesansu</i>,
6. Nowe wyznania religijne	–podaje przyczyny reformacji, –zna datę 1517 r. –wymienia głównych reformatorów i ogólnie omawia ich poglądy, –wyjaśnia, czym były wojny religijne, wskazuje kraje, w których do nich doszło z powodu reformacji, –wymienia najważniejsze skutki reformacji, –rozumie znaczenie terminów: <i>reformacja</i>, <i>luteranizm</i>, <i>protestanci</i>, <i>kalwinizm</i>,	–przedstawia krótko sytuację w Kościele na początku czasów nowożytnych, –omawia wystąpienie Marcina Lutra i jego postulaty, –wie, kim był Jan Kalwin, –charakteryzuje poglądy Lutra i Kalwina, –rozumie znaczenie terminów: <i>sprzedaż odpustów</i>, <i>świętopietrze</i>, <i>symonia</i>, <i>nepotyzm</i>, <i>ewangelicy</i>,	–przedstawia reakcję Kościoła na wystąpienie Marcina Lutra, –analizuje wojny religijne w Niemczech i we Francji, –omawia postanowienia pokoju w Augsburgu i edyktu nantejskiego, zna daty ich ustanowienia, –definiuje terminy: <i>sekularyzacja</i>, <i>predestynacja</i>, <i>hugenoci</i>,	–lokalizuje na mapie kraje, w których rozwinęła się reformacja, –wyjaśnia wpływ reformacji na proces odnowy Kościoła, –analizuje skutki reformacji,	–dokonuje analizy porównawczej poglądów Marcina Lutra i Jana Kalwina, –omawia przebieg reformacji w Anglii, –porównuje przyczyny reformacji w Niemczech, Anglii i Francji, –wyjaśnia znaczenie reformacji,

7–8. Kontreformacja i barok	– wyjaśnia, czym była kontreformacja, – wymienia sposoby zwalczania reformacji przez Kościół, – wyjaśnia, czym jest barok,	– opisuje sposoby zwalczania reformacji przez Kościół, – wyjaśnia, czym była inkwizycja oraz <i>Indeks ksiąg zakazanych</i>, – wymienia postanowienia soboru trydenckiego, – wymienia cechy sztuki barokowej, – rozumie znaczenie terminu <i>heretyk</i>,	– wyjaśnia związki dzieła Kopernika z <i>Indeksem ksiąg zakazanych</i>, – wyjaśnia, czym było Święte Oficjum, – analizuje dokonania soboru trydenckiego, zna daty 1545–1563 r., – wskazuje elementy architektury barokowej, – podaje przykład zabytku architektury barokowej,	– ocenia działalność inkwizycji na przykładzie losów Giordano Bruna, – ocenia działalność zakonu jezuitów, – opisuje kulturę baroku, – wskazuje główne cechy libertynizmu i mistycyzmu, – wyjaśnia, jakie uczucia miały wzbudzać wśród wiernych pełne przepychu wnętrza barokowych kościołów,	– dostrzega znaczenie postanowień soborowych dla odnowy Kościoła i ograniczenia rozprzestrzeniania się reformacji, – podaje przykłady budowy barokowych ze swojego regionu,
-----------------------------	--	---	---	---	--

Dział 2. Czasy zygmunto-wskie

11. Polityka zagraniczna ostatnich Jagiellonów	– wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów na tronie Polski, – zna postać Albrechta Hohenzollerna i łączy go z wydarzeniem zwanym hołdem pruskim, – wymienia państwa zainteresowane zajęciem Inflant w drugiej połowie XVI w., – wskazuje przyczynę wybuchu wojny o Inflanty w 1563 r., – zna datę 1525 r.,	– wymienia państwa, w których rządili przedstawiciele dynastii Jagiellonów, – lokalizuje na mapie: obszar państwa polsko-litewskiego pod panowaniem ostatnich Jagiellonów, Prusy Książęce, Inflanty, – omawia wydarzenie zwane hołdem pruskim, wskazuje jego skutki, – przedstawia skutki aktu sekularyzacji zakonu inflanckiego z 1561 r.,	– lokalizuje na mapie państwa, w których panowała dynastia Jagiellonów, – omawia ostatnią wojnę Polski z Krzyżakami, – analizuje znaczenie traktatu krakowskiego, – podaje najważniejsze fakty związane z inkorporacją Mazowsza do Polski, – zna najważniejsze fakty związane z wojną z Wielkim Księstwem Moskiewskim, – omawia pierwszą wojnę północną, – rozumie znaczenie terminów: <i>dominium Maris Baltici</i>, <i>Prusy Książęce</i>,	– zna datę bitwy pod Orszą, wie o zwycięstwie polskiej armii w tej bitwie, – analizuje skutki hołdu lennego złożonego przez mistrza zakonu inflanckiego królowi Zygmuntowi Augustowi, – wyjaśnia znaczenie walk o <i>dominium Maris Baltici</i>, omawia znaczenie tej rywalizacji dla Polski,	– porównuje i ocenia politykę zagraniczną dwóch ostatnich Jagiellonów, – analizuje obraz Jana Matejki <i>Hołd pruski</i>,
12. W kraju szlachty*	– wie, że szlachta zajmowała uprzywilejowaną pozycję w społeczeństwie polskim czasów nowożytnych, – podaje nazwy grup, na jakie dzielił się stan szlachecki, – zna postaci Zygmunta Starego, Bony i Zygmunta Augusta, – przedstawia ogólnie relacje szlachty z mieszczaństwem i chłopstwem, – poprawnie stosuje termin <i>szlachta</i>,	– wymienia prawa i obowiązki szlachty, – charakteryzuje podziały w ramach stanu szlacheckiego, – poprawnie stosuje terminy: <i>elekcja</i>, <i>nietykalność osobista</i>,	– wyjaśnia, na czym polegała szczególna pozycja szlachty w społeczeństwie, – porównuje grupy istniejące wewnątrz stanu szlacheckiego, – przedstawia spór szlachty z królem wokół elekcji <i>vivente rege</i>, – wymienia ograniczenia nałożone na mieszczan i chłopów z inicjatywy szlachty w dziedzinie gospodarki, – poprawnie stosuje terminy: <i>złota wolność</i>, <i>gołota</i>,	– wyjaśnia źródło szczególnej pozycji szlachty w polskim społeczeństwie, – wyjaśnia znaczenie ruchu egzekucyjnego w procesie wzmacniania pozycji szlachty, – omawia utworzenie wojska kwarcianego, – poprawnie stosuje terminy: <i>rokosz</i>, <i>konfederacja</i>,	– rozumie rolę średniej szlachty i magnaterii w polityce wewnętrznej państwa, – omawia główne założenia polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów, – podaje przyczyny sformułowania postulatów egzekucji dóbr, – ocenia wpływ zasady złotej wolności na sytuację w Polsce i skutki jej oddziaływania na sytuację w kraju,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
					– łączy przywilej piotrkowski z datą jego wydania, wymienia jego główne postanowienia, – ocenia politykę króla i szlachty wobec mieszczan i chłopów,
13. Unia lubelska	– wie, czym była unia personalna i jaki charakter miały relacje polsko-litewskie za panowania ostatnich Jagiellonów, – wymienia dążenia króla Zygmunta Augusta zmierzające do zacieśnienia związku obu państw, – podaje datę zawarcia unii lubelskiej oraz pełną nazwę powstałego państwa, – zna datę zawarcia unii lubelskiej,	– podaje przyczyny zawarcia unii lubelskiej, – wymienia ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego, które król Zygmunt August przyłączył do Korony, – wymienia wspólne i odrębne elementy dla Korony i Litwy po zawarciu unii, – podaje pozytywne i negatywne skutki zawarcia unii, – poprawnie stosuje terminy: <i>unia personalna</i>, <i>unia realna</i>,	– omawia dążenia Zygmunta Augusta do zacieśnienia stosunków Polski z Litwą, – wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez króla do Korony i wyjaśnia okoliczności podjęcia tej decyzji, – wymienia najważniejsze urzędy w dawnej Polsce, – poprawnie stosuje terminy: <i>Korona</i>, <i>latyfundium</i>, <i>polonizacja</i>,	– analizuje tło sporu między polską a litewską szlachtą dotyczące rozbieżności celów zawarcia unii, – omawia przebieg sejmów lubelskiego, – charakteryzuje najważniejsze urzędy w dawnej Rzeczypospolitej, uwzględniając podział na centralne i ziemskie,	– ocenia znaczenia zawarcia unii lubelskiej, – analizuje szanse i zagrożenia wynikające z zawarcia unii lubelskiej,
14. Złoty wiek	– wyjaśnia, skąd dotarły do Polski wpływy renesansowe, – wymienia główne ośrodki polskiego renesansu, – wskazuje dziedziny nauki rozwijające się w Polsce doby odrodzenia, – wymienia przykład zabytku architektury renesansowej w Polsce, – łączy rozwój literackiego języka polskiego z czasami renesansu oraz z twórczością Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego,	– dostrzega oddziaływanie dworu królewskiego na rozwój kulturalny kraju w dobie renesansu, – wskazuje wpływ renesansu na rozwój szkolnictwa w Polsce, – podaje wybitnych przedstawicieli polskiej nauki z tego okresu, łączy ich nazwiska z osiągnięciami, – wymienia zabytki architektury i sztuki renesansu, – wskazuje i nazywa elementy architektury renesansowej, – omawia tematykę utworów Mikołaja Reja oraz fraszek i trenów Jana Kochanowskiego, – wyjaśnia, dlaczego XVI w. w Polsce jest określany jako złoty wiek,	– łączy działalność królowej Bony ze wzrostem wpływów włoskich w naszym kraju, – analizuje rozwój nauki, podaje jej przedstawicieli i ich osiągnięcia, – wykazuje wpływ renesansu na rozwój sztuki, – opisuje rozwój literackiego języka polskiego, – poprawnie stosuje terminy: <i>arras</i>, <i>krużganek</i>, <i>arkada</i>, <i>attyka</i>,	– wyjaśnia, na czym polegało nowatorstwo poglądów Andrzeja Frycza Modrzewskiego, – dostrzega wpływ renesansu na dalszy rozwój kulturalny kraju, – rozpoznaje zabytki renesansowe we własnym regionie, – poprawnie stosuje terminy: <i>bęben</i>, <i>latarnia</i>,	– analizuje i ocenia dokonania polskiego renesansu,

Dział 3. Rzeczpospolita Obojga Narodów

17. Gospodarka Rzeczypospolitej	–wymienia wzrost zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej jako czynnik rozwoju gospodarki Królestwa Polskiego, –łączy handel zbożem ze splawem wiślanym, –wyjaśnia, czym był folwark szlachecki, –wymienia rodzaje dóbr produkowanych przez folwarki oraz przedstawia ich organizację pracy, –poprawnie stosuje termin <i>gospodarka folwarczno-pańszczyźniana</i>,	–wyjaśnia, skąd wynikało zwiększenie zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej, –dostrzega rolę Gdańska w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego, –przedstawia zjawisko powiększania obszaru folwarków, –wskazuje na dużą rolę pańszczyzny w rozwoju folwarków, –określa powinności chłopów względem szlachty –podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, –poprawnie stosuje terminy: <i>renta feudalna</i>, <i>poddaństwo osobiste</i>,	–analizuje czynniki wzrostu zapotrzebowania na polskie zboże w Europie Zachodniej, –omawia etapy splawu wiślanego i handlu zbożem, –wyjaśnia rolę kupców gdańskich w pośrednictwie w handlu z Europą Zachodnią, –wymienia przyczyny zwiększania poddaństwa osobistego chłopów, –wyjaśnia związek między podnoszeniem wymiaru pańszczyzny a ubożeniem chłopstwa, –podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, –poprawnie stosuje terminy: <i>kmieć</i>, <i>szkuta</i>, <i>flisak</i>,	–wyjaśnia znaczenie stwierdzenia, że Polska była spichlerzem Europy, –omawia wpływ handlu zbożem na rozwój miast zlokalizowanych przy szlakach handlowych, –analizuje wpływ gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej na ubożenie miast, –poprawnie stosuje termin <i>prowinia</i>,	– analizuje sytuację i możliwości rozwoju (bogacenia się) przedstawicieli szlachty, mieszczaństwa i chłopstwa, –ocenia model polskiej gospodarki z punktu widzenia szlachcica, mieszczaństwa i chłopów, –podaje propozycje zmian w gospodarce, które pozwoliłyby na rozwój miast i większą niezależność osobistą i ekonomiczną chłopów,
18. Kraj wielu narodów i wyznań	–wymienia religie, które były wyznawane w XVI-wiecznej Polsce, –przedstawia sytuację innowierców w Polsce, wskazuje na wprowadzony przez sejm pokój religijny, –wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie,	–określa przyczyny zahamowania reformacji na ziemiach polskich, –podaje datę uchwalenia konfederacji warszawskiej i jej główne postanowienia, –wskazuje, które grupy ludności w Polsce przyjmowały luteranizm i kalwinizm, –opisuje wybrane mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie, –wyjaśnia, kim byli bracia polscy,	–lokalizuje na mapie Polski tereny, na których dominowali luteranie, kalwini, prawosławni, –omawia działalność jezuitów i wyjaśnia ich wpływ na zahamowanie reformacji w Polsce, –opisuje wszystkie mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie, –uzasadnia, że Rzeczpospolita Obojga Narodów była krajem wielu kultur,	–wyjaśnia znaczenie aktu konfederacji warszawskiej dla zachowania tolerancji religijnej, –lokalizuje na mapie Polski główne obszary, które zamieszkiwały mniejszości narodowe, –charakteryzuje Kościół unicki, –prezentuje nowatorski program nauczania Akademii Rakowskiej, –przedstawia działalność braci polskich,	–porównuje rozwój reformacji i kontrreformacji w państwach zachodniej Europy i w Polsce, –uzasadnia określenie, że XVI-wieczna Polska była krajem bez stosów,
19. Pierwsza wolna elekcja	–wyjaśnia, na czym polegała elekcja króla, podaje, kiedy i dlaczego doszło do niej po raz pierwszy, –wskazuje pierwszego króla elekcyjnego, –wymienia nazwy dwóch dokumentów, które nowo wybrany król musiał przyjąć, –poprawnie stosuje termin <i>elekcja</i>,	–wskazuje miejsce pierwszej wolnej elekcji, wymienia zasady, które obowiązywały podczas elekcji, –wyjaśnia, czemu służyły artykuły henrykowskie i <i>pacta conventa</i>, –poprawnie stosuje terminy: <i>interrex</i>, <i>zasada jednomyślności</i>,	–wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i wymienia ich główne zapisy, –wymienia zobowiązania Henryka Walezego zawarte w dokumencie <i>pacta conventa</i>, –charakteryzuje krótko panowanie pierwszego króla elekcyjnego i zna okoliczności, w jakich porzucił tron,	–wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla zachowania zasad polskiego ustroju, –ocenia postawę króla Henryka Walezego wobec Polski i Polaków, –poprawnie stosuje termin <i>monarchia elekcyjna</i>,	–wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla pozycji monarchy w Polsce, –przedstawia wady i zalety wyboru króla drogą elekcji, –wskazuje zagrożenia wynikające z okresu bezkrólewia,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
20. Panowanie Stefana Batorego*	– wie, kim był Stefan Batory, – łączy panowanie Batorego z wojną o Inflanty oraz reformą armii,	– przedstawia okoliczności, w których Stefan Batory został królem Polski, – podaje przyczyny i skutki wojny o Inflanty, – przedstawia ogólnie reformę armii na przykładzie piechoty wybranieckiej, – określa charakter reformy sądownictwa przeprowadzonej przez króla, – wie, kim był Jan Zamoyski, – wskazuje utworzenie Akademii Wileńskiej jako zasługę króla w dziedzinie rozwoju nauki,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1575 r., – omawia przebieg wojny o Inflanty, wskazuje ważniejsze bitwy i wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Batorego w tej wojnie, – omawia wojskową reformę króla Stefana Batorego, – zna okoliczności powstania i wyjaśnia kompetencje Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego, – przedstawia rolę Jana Zamoyskiego podczas panowania Stefana Batorego,	– przedstawia postać Maksymiliana Habsburga, – opisuje początki panowania króla, rywalizację ze zwolennikami Maksymiliana Habsburga i problem z Gdańskiem, – przedstawia postać Anny Jagiellonki, – omawia znaczenie powstania Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego, – omawia spór Batorego ze szlachtą,	– ocenia panowanie Stefana Batorego, podając pozytywne i negatywne działania króla,
Dział 4. Stulecie wojen					
23. Wojny Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XVII wieku	– wie, kim był Zygmunt Waza, przedstawia okoliczności, w których został królem Polski, – łączy Zygmunta Wazę z początkiem panowania tej dynastii w Polsce, – wymienia konflikty zbrojne, do których doszło za panowania Zygmunta Wazy, – zna bitwę pod Kircholmem, – wyjaśnia termin <i>husaria</i>,	– podaje przyczyny konfliktu Polski ze Szwecją, Rosją i Turcją, wymienia rezultaty tych zmagañ, – wie, kim byli: Jan Karol Chodkiewicz i Stanisław Żółkiewski, wskazuje ich największe sukcesy militarne, – opisuje najważniejsze elementy uzbrojenia husarza,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1587 r., – podaje zapisy traktatów pokojowych kończących te wojny, – opisuje pełne uzbrojenie husarza, – ocenia siłę bitewną i omawia sposób walki husarii na przykładzie bitwy pod Kłuszynem, – poprawnie stosuje terminy: <i>hospodar</i>, <i>elektor</i>,	– podaje przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, z Rosją i Turcją, dzieląc je na przyczyny pośrednie oraz bezpośrednie, – analizuje skutki rozejmów i traktatów pokojowych zawieranych w trakcie konfliktów zbrojnych oraz po ich zakończeniu, – wskazuje na mapie tereny, których dotyczyły traktaty pokojowe i rozejmy, – łączy zakończenie wojny z Rosją z początkiem panowania w tym kraju nowej dynastii,	– wyjaśnia okoliczności, w których Prusy Książęce i Brandenburgia połączyły się unią personalną, – ocenia postawę szlachty wobec obowiązku walki w służbie ojczyzny, – dokonuje oceny panowania króla Zygmunta III Wazy,
24. Powstanie Chmielnickiego i wojna z Rosją	– lokalizuje na mapie Ukrainę, – wyjaśnia, kim byli Kozacy, wskazuje tereny, które zamieszkiwali, – wymienia strony konfliktu podczas powstania Chmielnickiego,	– lokalizuje na mapie tereny zamieszkałe przez Kozaków, – wie, czym był rejestr, wskazuje różnice między Kozakami należącymi do rejestru i Kozakami nieregistrowymi,	– omawia przebieg powstania Bohdana Chmielnickiego, wskazując na mapie Rzeczypospolitej jego zasięg i miejsca ważniejszych bitew, zna ich rezultat,	– lokalizuje na mapie Sicz Zaporoską, – omawia relacje polskiej szlachty i Kozaków nieregistrowych, – opisuje postać Bohdana Chmielnickiego,	– omawia koncepcję utworzenia Rzeczypospolitej Trojga Narodów, – porównuje ugody w Perejaślawiu i Hadziaczu, wyjaśnia ich znaczenie,

	–wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego oraz jego główne skutki, –poprawnie stosuje termin <i>autonomia</i>,	–wie, kim był Bohdan Chmielnicki, –wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego, –podaje przyczyny wybuchu wojny z Rosją, –wymienia postanowienia rozejmu podpisanego w Andruszowie w 1667 r.,	–przedstawia zapisy ugody w Perejasławiu w 1654 r. i relacjonuje przebieg wojny Rzeczypospolitej z Rosją, –zna rezultaty powstania Chmielnickiego i wojny z Rosją dla wszystkich stron konfliktu, –omawia postanowienia pokoju Grzymułtowskiego z 1686 r.,	–analizuje plany Rosji i Chmielnickiego wobec Ukrainy, –ocenia polską politykę wobec Kozaków,	– analizuje postanowienia rozejmu andruszowskiego,
25. Potop szwedzki	–wskazuje roszczenie króla Jana Kazimierza do korony szwedzkiej jako jedną z przyczyn konfliktu, –wyjaśnia termin <i>potop szwedzki</i> w kontekście tej wojny, –wie o obronie Jasnej Góry i wyjaśnia jej znaczenie dla dalszego przebiegu wojny, –zna podstawowe postanowienia traktatu pokojowego kończącego wojnę Polski ze Szwecją,	–podaje przyczyny najazdu Szwedów na Polskę w 1655 r., –omawia obronę Jasnej Góry i złożenie ślubów lwowskich przez króla Jana Kazimierza, –wyjaśnia charakter działań prowadzonych przeciwko Szwedom przez Stefana Czarnieckiego, –podaje miejsce podpisania traktatu pokojowego w Oliwie w 1660 r. oraz datę końca wojny, wymienia jego postanowienia, –poprawnie stosuje następujące terminy: <i>wojna podjazdowa</i>, <i>abdykacja</i>,	–podaje cele polityki zagranicznej Szwedów, –przedstawia sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w przededniu najazdu, –przedstawia poczynania Szwedów w zajętej części Rzeczypospolitej, –wyjaśnia znaczenie ogłoszenia ślubów lwowskich dla przebiegu wojny, –wymienia państwa, które włączyły się do wojny po obu stronach konfliktu, –omawia podpisanie traktatów welawsko-bydgoskich, –ocenia postanowienia pokoju w Oliwie,	–omawia sytuację międzynarodową Polski podczas potopu szwedzkiego, wskazuje zawierane sojusze, –ocenia decyzję króla o podpisaniu traktatów welawsko-bydgoskich, –wymienia skutki potopu szwedzkiego,	–ocenia zachowanie szlachty i magnaterii w pierwszej fazie wojny, –analizuje decyzję króla Jana Kazimierza dotyczącą abdykacji i wskazuje to wydarzenie jako koniec rządów Wazów w Polsce, –lokalizuje na mapie zasięg działań wojennych i miejsca ważniejszych bitew,
26. Wojny z Turcją w drugiej połowie XVII wieku	–wymienia przyczyny wojny z Turcją, –wie, kim był Jan Sobieski, –przedstawia ogólnie bitwę pod Wiedniem i udział w niej Polaków, –zna datę 1683 r., –poprawnie stosuje termin <i>haracz</i>,	–omawia ogólnie przebieg wojny z Turcją, –przedstawia dokonania Jana Sobieskiego podczas wojny, –wie, że w trakcie wojny doszło do bitwy pod Chocimiem, zna jej wynik, –przedstawia postanowienia rozejmu kończącego wojnę w 1676 r., –omawia przebieg i skutek odsieczy wiedeńskiej, –poprawnie stosuje terminy: <i>wezyr</i>, <i>koalicja</i>,	–lokalizuje na mapie tereny związane z wojną z Turcją i odsieczą wiedeńską, –podaje postanowienia pokoju zawartego w Buczaczu, –wyjaśnia, co oznaczała dla Polski konieczność płacenia Turcji haraczu, –łączy zwycięstwo chocimskie z wyborem Jana Sobieskiego na króla Polski, –podaje przyczyny zawarcia sojuszu antytureckiego między Rzeczpospolitą i Austrią oraz wyjaśnia wpływ wiktoria wiedeńskiej na postrzeganie Polski w Europie, –przedstawia postanowienia traktatu pokojowego w Karłowicach,	–omawia trudne położenie Polski jako tło zawarcia pokoju w Buczaczu, –wykazuje różnicę między pokojem w Buczaczu a rozejmem z 1676 r., –dostrzega bohaterską postawę polskiego wojska w bitwie pod Wiedniem, –wyjaśnia określenie <i>przedmurze chrześcijaństwa</i> w odniesieniu do Polski, –wykazuje związek między zawarciem pokoju w Karłowicach a końcem europejskiej koalicji antytureckiej, –wymienia następcę króla Jana III Sobieskiego na polskim tronie, –poprawnie stosuje termin <i>czambuł</i>,	–analizuje obraz Jana Matejki <i>Sobieski pod Wiedniem</i>, –wskazuje talent Sobieskiego jako jedną z głównych przyczyn sukcesów w walce z Turcją, –wyjaśnia określenie <i>Lew Lechistanu</i> w odniesieniu do Jana III Sobieskiego,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
27. Kryzys Rzeczypospolitej	–wymienia konsekwencje długoletnich wojen dla sytuacji gospodarczej w kraju, –wyjaśnia, czym było <i>liberum veto</i>, łączy je z zakłócaniem prac sejmu, –dostrzega wzrost wpływów magnaterii, –opisuje ogólnie pozycję Polski na arenie międzynarodowej pod koniec XVII w.,	–wskazuje kres koniunktury na zboże jako czynnik wpływający negatywnie na sytuację gospodarczą Polski, –rozumie związek między kryzysem gospodarczym a wzrostem obciążeń chłopów, –wyjaśnia zasadę stosowania <i>liberum veto</i> podczas obrad sejmu oraz podaje tego skutki, –łączy pierwsze użycie <i>liberum veto</i> z postem Władysławem Sicińskim, –wykazuje dominującą rolę magnaterii w społeczeństwie polskim (początek oligarchii magnackiej), –wyjaśnia rolę klientów magnaterii, –poprawnie stosuje terminy: <i>anarchia</i>, <i>oligarchia</i> <i>magnacka</i>,	–przedstawia sytuację w Polsce w drugiej połowie XVII w., –omawia próby wzmocnienia władzy królewskiej podejmowane przez przedstawicieli dynastii Wazów, –wykazuje wpływ magnaterii na niepowodzenie reform królewskich, –ocenia stosowanie zasady <i>liberum veto</i>, –dostrzega rosnącą rolę stronnictw magnackich w kraju, –omawia rokosz Lubomirskiego, –przedstawia ogólnie upadek znaczenia Rzeczypospolitej pod koniec XVII w.,	–analizuje przyczyny i przebieg kryzysu gospodarczego w Polsce w drugiej połowie XVII w., –analizuje proces wzrostu znaczenia magnaterii, –wykazuje negatywny wpływ magnatów na sytuację w kraju, –wyjaśnia, na czym polegała słabość zasady elekcyjności tronu,	–ocenia skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w. pod kątem zmian gospodarczych, społecznych i politycznych,
28. Barok w Polsce	–przedstawia ogólnie charakter baroku, –wie, czym był sarmatyzm –wymienia przykładowych przedstawicieli literatury i nauki doby baroku, –podaje przykład budowli barokowej w Polsce, –poprawnie stosuje terminy: <i>barok</i>, <i>sarmatyzm</i>,	–omawia mentalność ludzi baroku, –charakteryzuje sarmatyzm, –nazywa i wskazuje elementy ubioru polskiego sarmaty, –łączy nazwiska kilku przedstawicieli literatury i nauki doby baroku z ich dorobkiem, –wymienia elementy architektury barokowej, –wyjaśnia, czym są portrety trumienne, –poprawnie stosuje terminy: <i>kałwaria</i>, <i>dewocja</i>, <i>żupan</i>, <i>kontusz</i>,	–wymienia pozytywne i negatywne cechy sarmatyzmu, –omawia elementy stroju polskiego sarmaty, –podaje przedstawicieli literatury i sztuki polskiego baroku oraz przedstawia ogólnie ich dorobek, –uzasadnia wartość portretów trumiennych jako źródeł historycznych, –na podstawie cech budowli wskazuje te w stylu barokowym,	–przedstawia stopniowe odchodzenie przez szlachtę od zasad tolerancji religijnej, –ocenia wpływ sarmatyzmu na sytuację w Rzeczypospolitej, –charakteryzuje strój szlachcianek, –omawia poglądy Piotra Skargi, –wskazuje budowle barokowe w swoim regionie, –poprawnie stosuje termin <i>publicystyka</i>,	–dostrzega rozdźwięk między kulturą i obyczajowością sarmacką a francuskimi wpływami na dworze królewskim, –porównuje założenia epoki renesansu i baroku,

Dział 5. Europa i świat w wiekach XVII i XVIII

31. Gospodarka Europy Zachodniej*	– wskazuje na różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Wschodniej, – wyjaśnia, czym były cechy, – wyjaśnia, na czym polegają: system nakładczy i manufaktura, – wymienia państwa, które posiadały kolonie, – wskazuje pierwotne zadania banków, – poprawnie stosuje terminy: <i>manufaktura, bank,</i>	– prezentuje ogólnie sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w., – wymienia najważniejsze cechy gospodarki kapitalistycznej, – charakteryzuje funkcjonowanie systemu nakładczego posługując się konkretnym przykładem, – podaje przyczyny powstawania manufaktur i wyjaśnia specyfikę prowadzonej w nich produkcji, – wskazuje, co było przedmiotem handlu w obrocie międzykontynentalnym, – poprawnie stosuje następujące terminy: <i>dzierżawa, inflacja, proces ogradzania, nakładca, system nakładczy,</i>	– analizuje sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w., – omawia początki kapitalizmu w Anglii, – wyjaśnia istotę procesu ogradzania, – przedstawia zależności między wytwórcą a nakładcą, – łączy system nakładczy z pojawieniem się grupy bogatych przedsiębiorców, – wyjaśnia zasady dotyczące funkcjonowania banków oraz omawia ich początki, – poprawnie stosuje terminy: <i>kapitał, weksel,</i>	– analizuje proces ogradzania i jego skutki, – wskazuje gospodarcze aspekty związania kolonii z metropoliami, – przedstawia skutki rozwoju sektora bankowego, – definiuje terminy: <i>monopol, faktoria, kompania handlowa,</i>	– ocenia rozwój gospodarki Europy Zachodniej i Wschodniej w XVI i XVII w., – analizuje rozwój handlu międzykontynentalnego, – porównuje i ocenia produkcję w systemie nakładczym i w manufakturach,
32. Rewolucja w Anglii	– omawia ogólnie przyczyny wybuchu wojny domowej w Anglii, – wyjaśnia, kim byli purytanie, – podaje, co się stało w wyniku wojny z królem Karolem I, – wie, kim był Oliver Cromwell, łączy go z okresem republiki w Anglii, – przedstawia najważniejsze skutki rewolucji angielskiej, – poprawnie stosuje terminy: <i>rewolucja, parlament,</i>	– ogólnie omawia politykę króla Karola I Stuarta wobec angielskiego parlamentu, – wyjaśnia, kim byli <i>gentry</i>, – przedstawia poglądy członków królewskiej opozycji: <i>gentry</i> i purytanów, – przedstawia ogólnie przebieg wojny domowej i łączy jej zakończenie z ustanowieniem republiki w Anglii, – omawia czasy republiki w Anglii, – przedstawia okoliczności powrotu dynastii Stuartów na angielski tron, – wymienia postanowienia <i>Deklaracji praw narodu angielskiego</i> i łączy je z początkiem parlamentaryzmu w Anglii, – wyjaśnia, czym była monarchia parlamentarna w Anglii,	– analizuje przyczyny rewolucji w Anglii, – omawia dyktaturę Cromwella, – podaje przyczyny detronizacji Jakuba II i okoliczności objęcia władzy przez Wilhelma III Orańskiego, – charakteryzuje dokumenty rewolucji: akt nawigacyjny, <i>Habeas Corpus Act, Deklarację praw narodu angielskiego,</i> – wyjaśnia wpływ dokumentu <i>Habeas Corpus Act</i> na ograniczenie władzy króla, – omawia cechy monarchii parlamentarnej, – poprawnie stosuje termin <i>chwalebna rewolucja,</i>	– ocenia znaczenie rewolucyjnych dokumentów dla króla, społeczeństwa i państwa, – przedstawia gospodarcze i międzynarodowe znaczenie wprowadzenia aktu nawigacyjnego, – analizuje specyfikę chwalebnej rewolucji, – wskazuje różnice między rządami sprawowanymi przez króla a monarchią parlamentarną, – wyjaśnia, dlaczego wydarzenia w Anglii są nazywane rewolucją,	– ocenia politykę poszczególnych władców Anglii poznanych na lekcji, – podejmuje dyskusję na temat możliwości wypracowania kompromisu między królem a parlamentem, – analizuje stwierdzenie, <i>że król panuje, ale nie rządzi,</i> które odnosi się do monarchii parlamentarnych,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
33. Absolutyzm Ludwika XIV	– wie, kim byli: kardynał Richelieu, Ludwik XIV, – łączy postać kardynała Richelieu z początkiem monarchii absolutnej we Francji, – określa pozycję króla Ludwika XIV w państwie, wskazuje na jego walkę z opozycją, – omawia ogólnie politykę gospodarczą we Francji za panowania Ludwika XIV, – kojarzy panowanie Ludwika XIV ze wzrostem potęgi Francji, – łączy Ludwika XIV z określeniem Król Słońce, – poprawnie stosuje terminy: <i>monarchia absolutna</i>, <i>Bastyli</i>,	– wie, kim byli: Henryk IV Burbon, Ludwik XIII, – wymienia cechy polityki wewnętrznej kardynała Richelieu, – charakteryzuje absolutyzm Ludwika XIV, – definiuje system merkantylizmu i wiąże go z postacią ministra Colberta, – omawia sposoby walki króla Ludwika XIV z opozycją, – wie, że Bastyli była symbolem królewskiego absolutyzmu, – poprawnie stosuje termin <i>Stany Generalne</i>,	– wyjaśnia, na czym polega scentralizowany system rządów, – wie, kim jest intendent, – dokonuje analizy systemu merkantylizmu, – podaje datę odwołania edyktu nantejskiego i ocenia skutki tej decyzji dla gospodarki Francji, – wymienia główne kierunki polityki zagranicznej króla Ludwika XIV, – wskazuje na rosnącą popularność kultury francuskiej w XVII w., – charakteryzuje położenie chłopów w XVII-wiecznej Francji, – poprawnie stosuje terminy: <i>szlachta urzędnicza</i>, <i>emigrant</i>,	– ocenia politykę prowadzoną przez kardynała Richelieu, – wyjaśnia odnoszące się do Ludwika XIV określenie Król Słońce, – wie, jak powstała grupa szlachty urzędniczej we Francji, – analizuje pozytywne i negatywne aspekty panowania Ludwika XIV, – omawia główne kierunki polityki zagranicznej Ludwika XIV, – lokalizuje na mapie tereny opanowane przez Francję, – wykazuje związek między położeniem chłopstwa a wybuchami licznych powstań,	– porównuje pozycję króla w monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej, – rozważa wpływ merkantylizmu na państwo i jego gospodarkę, – ocenia pozycję Ludwika XIV, odnosząc się do budowy pałacu w Wersalu,
34–35. Oświecenie	– wyjaśnia nazwę epoki i wskazuje jej symbolikę, – wymienia te kierunki nauki, w których dokonał się największy postęp, – wyjaśnia teorię praw naturalnych jednostki i podaje przykładowe prawa naturalne, – opisuje główne założenia teorii trójpodziału władzy Monteskiusza, – wie, że z epoką oświecenia jest związany architektoniczny styl klasyczny, – poprawnie stosuje terminy: <i>oświecenie</i>, <i>zabobon</i>, <i>prawa naturalne</i>, <i>trójpodział władzy</i>,	– wymienia i omawia racjonalizm oraz empiryzm jako dwa kierunki filozoficzne dominujące w oświeceniu, – przedstawia przynajmniej jednego naukowca czasów oświecenia i opisuje jego dokonania, – opisuje teorię trójpodziału władzy Monteskiusza, – przedstawia ogólnie zasadę suwerenności narodu, – przedstawia ogólnie sposoby popularyzowania wiedzy w oświeceniu, – wyjaśnia nazwę klasycyzm, – podaje cechy architektury klasycystycznej,	– wyjaśnia terminy: <i>ateizm</i>, <i>deizm</i>, – zna i opisuje dokonania naukowców czasów oświecenia, – wymienia wynalazki wykorzystywane w celach naukowych, – wyjaśnia cel wprowadzenia trójpodziału władzy przez Monteskiusza, – zna teorię umowy społecznej i zasadę suwerenności narodu Jana Jakuba Rousseau, – wymienia i definiuje formy literackie upowszechnione w oświeceniu, – omawia założenia literatury oświeceniowej, – na podstawie cech wskazuje budowlę klasycystyczne,	– łączy idee oświecenia z osiągnięciami epoki, – łączy Woltera z hasłem tolerancji, – analizuje i ocenia zasadę umowy społecznej, – dostrzega związek umowy społecznej i zasady suwerenności z możliwością ograniczenia lub pozbawienia władzy króla, – podaje instytucje popularyzujące wiedzę i przykładowe nośniki wiedzy, – wskazuje rolę teatru w popularyzowaniu ideałów epoki, – wymienia przykłady budowli klasycystycznych, – wie, jaką funkcję pełniły salony literackie,	– ocenia zasadność stosowania trójpodziału władzy w praktyce, porównuje tę zasadę z ówczesnymi ustrojami panującymi w Europie, – podaje przykłady państw, w których jest stosowany monteskiuszowski trójpodział władzy, – podaje współczesne przykłady łamania oświeceniowych praw człowieka, – wskazuje budowlę w stylu klasycystycznym w swojej okolicy,

36. Rosja, Prusy i Austria w XVIII wieku	– wie, kim byli: Piotr I Wielki, Katarzyna II, – wymienia przynajmniej jedną reformę Piotra I mającą na celu unowocześnienie Rosji,	– lokalizuje na mapie Rosję, Prusy i Austrię, – wymienia reformy cara Piotra I zmierzające do unowocześnienia Rosji, – wskazuje cechy absolutyzmu oświeconego, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>bojar</i>, <i>Duma Bojarska</i>, <i>absolutyzm</i>, <i>cenzura</i>,	– opisuje podróż cara Piotra I Wielkiego po Europie, – omawia reformy polityczne, wojskowe i gospodarcze dokonane z inicjatywy Piotra I, – charakteryzuje panowanie Katarzyny II w Rosji, – wyjaśnia różnicę między absolutyzmem a absolutyzmem oświeconym,	– ocenia politykę wewnętrzną cara Piotra I, – ocenia rządy carycy Katarzyny II Wielkiej,	– wyjaśnia, dlaczego władcy oświeceniowi przywiązywali tak dużą wagę do rozwoju szkolnictwa, – podaje datę powstania Królestwa Prus, – wymienia reformy Fryderyka II Wielkiego i wyjaśnia, w czym przejawiał się militarizm Prus, – wymienia reformy Marii Teresy i Józefa II, – dokonuje porównania polityki wewnętrznej Marii Teresy i Józefa II, – ocenia wpływ reform na funkcjonowanie państwa austriackiego, – wybiera po trzy najważniejsze, według siebie, reformy wprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, a następnie uzasadnia wybór,
37. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	– podaje państwa, które założyły swoje kolonie w Ameryce Północnej, wymienia te dominujące, – nakreśla tło konfliktu między angielskimi koloniami a metropolią, wie, że doprowadziło to do wybuchu wojny, – wie, kim był Jerzy Waszyngton, – podaje datę uchwalenia <i>Deklaracji niepodległości</i>, wymienia jej postanowienia i łączy ją z powstaniem nowego państwa – Stanów Zjednoczonych Ameryki, – podaje rok uchwalenia amerykańskiej konstytucji, – prawidłowo posługuje się terminem <i>metropolia</i>,	– lokalizuje na mapie Ameryki trzynaście kolonii angielskich, – podaje przyczyny narastania konfliktu między koloniami a metropolią, – opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty, – wyjaśnia, czym był Kongres Kontynentalny, kiedy i w jakim celu został zwołany, – wyjaśnia znaczenie <i>Deklaracji niepodległości</i> dla dalszego przebiegu działań po obu stronach konfliktu, – wymienia nazwiska Polaków biorących udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych, – przedstawia zapisy pokoju podpisanego w 1783 r., – prawidłowo posługuje się terminem <i>Wielka Brytania</i>,	– analizuje politykę Wielkiej Brytanii wobec swoich kolonii w Ameryce Północnej, – wymienia różnice gospodarcze pomiędzy koloniami północnymi a koloniami południowymi, – zna postać Tomasza Jeffersona, – omawia ogólnie przebieg wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych i udział w niej Polaków, – dostrzega doniosłość uchwalenia pierwszej konstytucji na świecie, – wskazuje, do których mieszkańców Stanów Zjednoczonych nie odnosiły się zapisy konstytucji, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>gubernator</i>, <i>federacja</i>, <i>stan</i>, <i>republika prezydencka</i>,	– lokalizuje na mapie kolonie państw europejskich w Ameryce Północnej, – wyjaśnia różnice między polityką Francji i Wielkiej Brytanii we własnych koloniach w Ameryce Północnej, – odnosi konkretne zapisy <i>Deklaracji niepodległości</i> do idei oświeceniowych, – wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do konfliktu, stając po stronie Stanów Zjednoczonych, – omawia organizację, ustrój i administrację Stanów Zjednoczonych w myśl konstytucji tego kraju, – uzasadnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko i Kazimierz Pułaski są uznawani przez Amerykanów za ich bohaterów narodowych, – wskazuje na oświeceniowe normy, które znalazły odzwierciedlenie w amerykańskiej konstytucji,	– ocenia działania kolonistów podejmowane w kierunku uzyskania niepodległości, – analizuje konstytucję Stanów Zjednoczonych pod kątem realizacji oświeceniowej umowy społecznej i trójpodziału władzy, – wymienia przykłady upamiętnienia w Stanach Zjednoczonych postaci Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
Dział 6. Rzeczpospolita w XVIII wieku					
40. Unia z Saksonią*	– przedstawia okoliczności objęcia rządów w Polsce przez Augusta II Mocnego, łączy je z początkiem unii personalnej z Saksonią, – łączy panowanie Augusta II z wielką wojną północną, – wyjaśnia nazwę sejmku niemieckiego z 1717 r. i wymienia jego najważniejsze postanowienia,	– wymienia cele polityki wewnętrznej i zagranicznej króla Augusta II, – podaje przyczyny wybuchu wielkiej wojny północnej oraz określa status Rzeczypospolitej w tym konflikcie, – opisuje ogólnie przebieg wielkiej wojny północnej, wskazuje jej zwycięzców, – wie, kiedy doszło do obrad sejmku niemieckiego i przedstawia jego główne postanowienia, – w sposób ogólny określa pozycję Polski i Rosji po wielkiej wojnie północnej, – wymienia przyczyny niechęci polskiej szlachty wobec dysydentów i określa jej skutki, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>dysydent</i>, <i>ingerencja</i>,	– omawia przebieg wojny północnej, wskazuje datę i znaczenie bitwy pod Poltawą, – zna datę i miejsce zawarcia pokoju kończącego wielką wojnę północną i omawia jego skutki dla Polski, – prezentuje okoliczności powołania na króla Polski Stanisława Leszczyńskiego, wie, kiedy i dlaczego stracił on władzę, – opisuje spór między przeciwnikami króla a Augustem II, – omawia ustalenia sejmku niemieckiego, – wymienia przyczyny niechęci szlachty wobec dysydentów i wskazuje jej skutki, – określa pozycję Polski na arenie międzynarodowej w latach 30. XVIII w.,	– lokalizuje na mapie Saksonię i omawia jej pozycję w Europie na przełomie XVII i XVIII w., – wykazuje znaczenie pokoju w Nystad w kontekście zmiany pozycji Szwecji i Rosji na arenie międzynarodowej, – postrzega sprawę dysydentów jako okazję do interwencji innych państw w wewnętrzne sprawy naszego kraju, – dostrzega zależność między osłabieniem pozycji Polski a nasileniem ingerencji obcych mocarstw w jej wewnętrzne sprawy, w tym w elekcję władcy,	– ocenia reformy wojskowe sejmku niemieckiego, – wyjaśnia powiedzenie: <i>Jeden do Sasa, a drugi do Lasa</i>, – omawia warszawskie zabytki z okresu panowania Augusta II i jego syna,
41. Czasy saskie	– wie, że następcą Augusta II był jego syn August III, – wymienia nazwy stronnictw magnackich z czasów panowania Augusta III, – wymienia przykładowe postulaty reform głoszonych w okresie panowania Augusta III,	– przedstawia ogólnie przebieg elekcji z 1733 r., – zna okoliczności utraty władzy przez Stanisława Leszczyńskiego na rzecz Augusta III, – przedstawia ogólnie stronnictwa magnackie czasów saskich i ich dążenia, – wymienia reformatorów czasów saskich i łączy ich z głoszonymi postulatami, – wyjaśnia, czym było Collegium Nobilium, – wymienia wybrane działania króla Augusta III na polu gospodarczym i kulturalnym, – prawidłowo posługuje się terminem <i>czasy saskie</i>,	– relacjonuje udział Rosji i Austrii w elekcji z 1733 r. oraz wyjaśnia przyczyny niechęci tych państw wobec króla Stanisława Leszczyńskiego, – wskazuje państwa, z którymi współpracowały stronnictwa magnackie, – omawia całościowo program reform oraz podaje nazwy dzieł Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, – omawia działalność Collegium Nobilium, – prawidłowo posługuje się terminem <i>ambasador</i>,	– ocenia stronnictwa Czartoryskich i Potockich, – analizuje i ocenia programy naprawy Rzeczypospolitej na przykładzie pism Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, – udowadnia, właściwie argumentując, że czasy saskie to okres odbudowy gospodarczej i kulturalnej kraju, – wykazuje słuszność powiedzenia: <i>Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i>,	– argumentuje stwierdzenie: <i>Nierządem Polska stoi</i>, – porównuje postulaty Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, odnosi je do idei oświeceniowych, – ocenia czasy saskie i panowanie dwóch władców z dynastii Wettinów w Polsce,

42. Ostatnia wolna elekcja	– zna ostatniego elekcyjnego króla Polski, – określa charakter reform króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z początków jego panowania, podaje jeden przykład, – wie, czym była konfederacja barska i dlaczego została zawiązana, – podaje datę I rozbioru Polski i wymienia państwa biorące w nim udział, – wyjaśnia, czym była Komisja Edukacji Narodowej,	– wymienia daty panowania ostatniego elekcyjnego króla Polski, – charakteryzuje ogólnie reformy podejmowane przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w początkowym okresie jego panowania, – określa ogólnie przyczyny interwencji Rosji w Polsce, – wie o sejmie rozbiorowym i łączy go z powstaniem Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej, – opisuje ogólnie działalność Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej, – lokalizuje na mapie zasięg I rozbioru, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>interwencja</i>, <i>dysydent</i>,	– dostrzega wpływ Rosji na sytuację w Polsce, – wie, dla kogo została stworzona i w jakim duchu miała kształcić Szkoła Rycerska, – wyjaśnia, czym były prawa kardynalne, wymienia ich główne zapisy, – wyjaśnia znaczenie praw kardynalnych dla wzrostu zależności Polski od wpływów Rosji, – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku I rozbioru, – wie, kim byli: Tadeusz Rejtan, Hugo Kołłątaj, Ignacy Potocki,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1764 r., – wymienia konfederacje szlacheckie zawiązane w opozycji do króla i wyjaśnia cel ich działania, – ocenia działalność Rady Nieustającej oraz Komisji Edukacji Narodowej, – wyjaśnia, na czym polegała działalność Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w I rozbiorze,	– analizuje okoliczności przejęcia władzy przez króla Poniatowskiego, – omawia przyczyny, przebieg i skutki konfederacji barskiej, – ocenia działanie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, mierząc się z krytyczną opinią historyków, – analizuje i ocenia wpływ I rozbioru na sytuację gospodarczą państwa, – analizuje obraz Jana Matejki <i>Rejtan. Upadek Polski</i>,
43–44. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja	– wyjaśnia, czym był Sejm Wielki, podaje, w jakich latach obradował, – wymienia stronnictwa polityczne Sejmu Wielkiego, – określa charakter reform podejmowanych przez Sejm Wielki, – podaje datę dzienną i roczną uchwalenia Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia, czym była konfederacja targowicka i z jakich powodów została zawiązana, – podaje datę II rozbioru Polski i wymienia państwa biorące w nim udział,	– omawia okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego, – charakteryzuje ogólnie stronnictwa polityczne utworzone na początku obrad Sejmu Wielkiego, – przedstawia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego, – omawia zmiany, które wprowadziła konstytucja w funkcjonowaniu państwa, – omawia trójpodział władzy wprowadzony przez Konstytucję 3 maja, – wskazuje inicjatorów konfederacji targowickiej, – podaje przyczyny wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja i datę jej zakończenia – lokalizuje na mapie zasięg II rozbioru Polski, – prawidłowo posługuje się terminem <i>Sejm Czteroletni</i>,	– wyjaśnia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji na początku obrad Sejmu Wielkiego, – prezentuje szczegółowo cele stronnictw ukształtowanych podczas Sejmu Wielkiego, wymienia ich przedstawicieli, – omawia reformy Sejmu Wielkiego, – podaje szczegółowo zakres reform wprowadzonych przez Konstytucję 3 maja, dokonuje ich oceny, wskazuje te nawiązujące do ideałów oświeceniowych, – wymienia osoby, które w największym stopniu przyczyniły się do uchwalenia konstytucji w 1791 r., – dostrzega zależność targowiczanie – zdrajca – wymienia bohaterów i ważniejsze bitwy wojny w obronie Konstytucji 3 maja, – wymienia obszary zajęte przez Prusy i Rosję w wyniku II rozbioru,	– ocenia reformy Sejmu Wielkiego, – wie, czym była czarna procesja, – zna postać Jana Dekerta, – analizuje zakres zadań władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej, określonych w Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia okoliczności ustanowienia orderu Virtuti Militari, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w II rozbiorze,	– ocenia działalność poszczególnych stronnictw Sejmu Wielkiego, – wyjaśnia znaczenie czarnej procesji dla poprawy położenia mieszczaństwa, – porównuje zapisy Konstytucji 3 maja i amerykańskiej konstytucji w zakresie realizacji idei oświeceniowych, – ocenia działania konfederatów targowickich, – ocenia postawę króla w kontekście wojny w obronie Konstytucji 3 maja i jego przystąpienia do konfederacji targowickiej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
45. Powstanie kościuszkowskie i upadek Polski	– wyjaśnia, kim był Tadeusz Kościuszko, – zna datę rozpoczęcia insurekcji i wskazuje jej cele, – wymienia jedną bitwę, do której doszło podczas insurekcji, – zna rezultat insurekcji, – podaje datę III rozbioru i państwa biorące w nim udział, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>insurekcja</i>, <i>naczelnik</i>,	– opisuje początek powstania i bitwę pod Racławicami, – łączy postać Jana Kilińskiego z wyparciem wojsk rosyjskich z Warszawy, – wskazuje cel ogłoszenia uniwersału połanieckiego i wymienia jego zapisy, – wymienia ważniejsze bitwy powstania, – łączy początek upadku powstania z klęską Polaków pod Maciejowicami, – lokalizuje na mapie zasięg III rozbioru,	– wie, jaki los spotkał zwolenników reform po upadku Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia znaczenie przysięgi Kościuszki złożonej na krakowskim rynku, – wymienia uprawnienia Kościuszki jako naczelnika powstania, – opisuje ważniejsze bitwy powstania, – wyjaśnia, kim byli kosynierzy, – wymienia zapisy uniwersału połanieckiego, – przedstawia rzeź Pragi, – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku III rozbioru, – wie, kim byli: Wojciech Bartos, Jan Henryk Dąbrowski,	– prezentuje działalność zwolenników Konstytucji 3 maja po II rozbiórze Polski, – wie, czego dotyczyła przysięga Tadeusza Kościuszki złożona na krakowskim rynku, – wyjaśnia znaczenie zwycięstwa odniesionego w bitwie pod Racławicami i dostrzega zaangażowanie kosynierów w tej bitwie, – prezentuje działania powstańcze na Litwie, – ocenia postanowienia uniwersału połanieckiego i jego skuteczność, – relacjonuje przebieg powstania latem i jesienią 1794 r., – w kontekście upadku powstania wyjaśnia znaczenie przegranej przez Polaków bitwy pod Maciejowicami, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zabiorcze w III rozbiorze, – wie, kim byli: Jakub Jasiński, Aleksander Suworow,	– ocenia słuszność decyzji o rozpoczęciu powstania, – uzasadnia opinię, że powstanie kościuszkowskie uznawane jest za pierwsze powstanie narodowe, – wykazuje związek między III rozbiorem a upadkiem Polski, – analizuje przyczyny upadku Rzeczypospolitej,
46. Czasy stanisławowskie	– wyjaśnia określenie czasy stanisławowskie i podaje jego cezurę czasową, – wskazuje jeden przykład działania podejmowanego przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – wyjaśnia, czym były obiady czwartkowe, – łączy czasy stanisławowskie z oświeceniem i rozwojem stylu klasycystycznego w architekturze i sztuce,	– omawia ogólnie działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego podejmowane na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – wymienia uczestników obiadów czwartkowych i tematy, które podczas nich omawiano, – rozpoznaje i opisuje Łazienki Królewskie jako przykład klasycystycznej budowli,	– omawia szczegółowo działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – opisuje szerzej jednego z uczestników obiadów czwartkowych, – omawia działalność Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”, – wie, kim byli: Marcello Bacciarelli i Bernardo Bellotto (Canaletto), omawia ich działalność artystyczną,	– ocenia wkład króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwój kulturalny kraju i popularyzowanie idei oświeceniowych, – przedstawia poglądy wybranych uczestników obiadów czwartkowych, – analizuje proces popularyzacji idei oświecenia w Polsce na przykładzie działalności Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”, – wie, kim byli: Wojciech Bogusławski, Julian Ursyn Niemcewicz, Franciszek Zabłocki,	– porównuje polskie oświecenie z oświeceniem europejskim,

Dział 7. Rewolucja francuska i okres napoleoński w Europie

49. Wielka Rewolucja Francuska	–wymienia trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w., –wie, kim był Ludwik XVI, –podaje przyczynę zwołania Stanów Generalnych i wie, dlaczego było to wydarzenie przełomowe, –wskazuje wydarzenie, które stało się symbolicznym początkiem rewolucji we Francji, –wskazuje jako skutek rewolucji uchwalenie konstytucji i wprowadzenie monarchii konstytucyjnej we Francji,	–opisuje trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w., –ogólnie charakteryzuje króla Ludwika XVI i sytuację wewnętrzną Francji za jego panowania, –przedstawia ogólnie rozwój wydarzeń od zwołania Stanów Generalnych po szturm na Bastylię, –wyjaśnia, czym była Konstytuanta, –omawia uchwalenie <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i> oraz wymienia najważniejsze zawarte w niej prawa, –zna datę uchwalenia konstytucji we Francji oraz wskazuje jej główne założenia,	–wymienia dążenia stanu trzeciego do poprawy swojej sytuacji społecznej i ekonomicznej, –relacjonuje powołanie Zgromadzenia Narodowego i przekształcenie go w Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuantę), –podaje cel obrad Zgromadzenia Konstytucyjnego, –omawia szturm i zdobycie Bastylii, podaje datę dzienną tego wydarzenia oraz tłumaczy jego symboliczne znaczenie, –wskazuje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej, –wie o uwięzieniu króla Ludwika XVI, –wyjaśnia, czym była monarchia konstytucyjna,	–wymienia dążenia stanu pierwszego i drugiego, –analizuje korelację: pozycja danego stanu i jego wpływ na życie w państwie francuskim a reprezentacja ilościowa w społeczeństwie, –analizuje i ocenia działania króla sprzeciwiającego się utworzeniu Zgromadzenia Narodowego, –omawia rozszerzanie się nastrojów rewolucyjnych poza Paryż i wybuch powstania chłopskiego, –analizuje i ocenia zapisy <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>, –przedstawia okoliczności uwięzienia króla, –wymienia zmiany wprowadzone przez Konstytuantę, –omawia zapisy konstytucji francuskiej z 1791 r., –prawidłowo posługuje się następującymi terminami: <i>deputowany, agitator, konfiskata</i>,	–wyjaśnia znaczenie uchwalenia konstytucji dla dziejów Francji, –porównuje ustrój Francji sprzed rewolucji z tym wprowadzonym na mocy konstytucji z 1791 r.,
50. Francja republiką*	–wyjaśnia, kim byli jakobini, omawia ogólnie ich dążenia, –łączy akt detronizacji króla Ludwika XVI z początkiem republiki we Francji, –wie o ścięciu króla Ludwika XVI, –łączy rządy jakobinów z okresem terroru we Francji, –wie, do czego służyła gilotyna, –przedstawia okoliczności upadku rządu jakobinów i wprowadzenie rządu dyktatoratu, –wymienia jeden skutek rewolucji francuskiej,	–przedstawia nastroje społeczne we Francji w okresie monarchii konstytucyjnej, –prezentuje poglądy jakobinów –omawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki i podjęcia decyzji o ścięciu króla, –przybliża rządy jakobinów i wskazuje na rosnącą niechęć społeczeństwa do ich władzy, –wie, kim był Maksymilian Robespierre, –podaje przyczyny i opisuje przewrót, który doprowadził do wprowadzenia rządu dyktatoratu, –wymienia najważniejsze skutki rewolucji francuskiej,	–podaje przyczynę wybuchu wojny Francji z Austrią i Prusami w 1792 r. oraz jej skutki, –przedstawia proces i ścięcie Ludwika XVI, –wie o antyrewolucyjnych wystąpieniach chłopów, –wie, kim był Jerzy Danton, –przedstawia ogólnie konstytucję z 1793 r., –omawia jakobiński terror, –wyjaśnia, czym był przewrót termidoriański, –charakteryzuje sytuację w państwie francuskim za rządów dyktatoratu, –omawia skutki rewolucji we Francji, –prawidłowo posługuje się terminem <i>uwłaszczenie chłopów</i>,	–wyjaśnia, kim byli sankiuloci, –rozumie znaczenie wygranej Francji w wojnie z Austrią i Prusami dla zachowania zdobyczy rewolucji, –łączy ścięcie Ludwika XVI z wystąpieniami kolejnych państw europejskich przeciwko Francji, –omawia przyczyny i przebieg wybuchu powstania w Wandei, –omawia działalność Jerzego Dantona podczas rewolucji, –ocenia rządy jakobinów, –analizuje skutki rewolucji francuskiej,	–analizuje sytuację Francji w okresie terroru jakobinów pod kątem przestrzegania zasad zawartych w <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>, –porównuje rewolucję francuską z rewolucją angielską, –wyjaśnia znaczenie rewolucji francuskiej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:					
51. Podboje napoleońskiej Francji	– wyjaśnia, kim był Napoleon Bonaparte, – wiąże Napoleona ze stanowiskiem pierwszego konsula, a następnie cesarza Francuzów, – łączy postać Napoleona z prowadzeniem polityki opartej na ekspansji i wojnie, – wyjaśnia, czym był Kodeks Napoleona, – wskazuje wyprawę Napoleona na Rosję jako pierwszą dużą porażkę cesarza, – wyjaśnia przyczyny abdykacji Napoleona,	– przedstawia ogólnie sytuację międzynarodową Francji w okresie rządów dyktatoratu, – omawia ogólnie okoliczności objęcia władzy przez Napoleona jako pierwszego konsula, – wybiórczo opisuje politykę wewnętrzną Napoleona, – omawia Kodeks Napoleona – opisuje akt koronacji Bonaparte na cesarza Francuzów, – wymienia państwa będące głównymi wrogami Francji i wskazuje najważniejsze kierunki ekspansji Napoleona, – w sposób ogólny przedstawia najważniejsze bitwy armii Napoleona z kolejnymi koalicjami, – podaje przyczyny i skutki wyprawy Bonaparte na Rosję, – wie o wojnie z koalicją z lat 1813–1814, zna datę i skutek bitwy pod Lipskiem, – prawidłowo posługuje się terminem <i>bitwa narodów</i>,	– łączy sukcesy Francji na froncie włoskim z postacią Napoleona, – omawia obalenie dyktatoratu przez Napoleona i objęcie przez niego stanowiska pierwszego konsula, – charakteryzuje politykę wewnętrzną Bonaparte, – omawia zapisy Kodeksu Napoleona, – analizuje przebieg i skutki kampanii wojennych napoleońskiej Francji oraz najważniejsze bitwy, – wymienia postanowienia pokoju w Tyłży i w Schönbrunn, – podaje przyczyny oraz skutki wyprawy Napoleona na Rosję i wskazuje tę wyprawę jako początek upadku Bonaparte, – wymienia państwa koalicji antyfrancuskiej i relacjonuje przebieg wojny w latach 1813–1814, – podaje skutek walki z koalicją, wskazuje postanowienie pokoju paryskiego z 1814 r., – omawia abdykację i dalsze losy Bonaparte, – prawidłowo posługuje się terminami: <i>blokada kontynentalna</i>, <i>laicyzacja</i>,	– omawia poszczególne fronty, na których Francja walczyła z państwami koalicji w okresie rządów dyktatoratu, – omawia przebieg wyprawy Napoleona na Rosję, – wyjaśnia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy,	– wymienia sukcesy Napoleona w wojnie z państwami koalicji i charakteryzuje jego karierę wojskową oraz talent dowódczy, – przedstawia skutki przejścia władzy przez Bonaparte dla republiki we Francji, – omawia znaczenie koronacji Napoleona na cesarza Francuzów, – wyjaśnia znaczenie Kodeksu Napoleona dla rozwoju prawa w Europie, – ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy, – analizując opinie historyków na temat cesarza Francuzów, argumentuje za czarną lub białą legendą Napoleona,
52. Legiony Polskie we Włoszech	– wie, kim był generał Jan Henryk Dąbrowski, – wie, kiedy, gdzie i dlaczego powstały Legiony Polskie, – wskazuje ogólnie rejon, w których walczyły Legiony Polskie, – opisuje ogólnie okoliczności upadku Legionów Polskich,	– omawia sytuację i dążenia Polaków na emigracji po 1795 r., – opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich we Włoszech i łączy je z powstaniem pieśni, która została później polskim hymnem jako <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>,	– przedstawia stosunek Napoleona Bonaparte do sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości, – opisuje okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i>, wskazuje jej autora, – omawia, gdzie i kiedy walczyły Legiony Polskie,	– opisuje umundurowanie żołnierzy Legionów Polskich, – łączy postać generała Karola Kniaziewicza z Legią Naddunajską, – dostrzega, że Legiony Polskie brały udział w walkach z włoskimi chłopami oraz na San Domingo, oddalając się tym samym od ideałów wolnościowych,	– ocenia znaczenie utworzenia Legionów Polskich we Włoszech, – charakteryzuje i ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej,

		– przedstawia ogólnie walki, w których brały udział Legiony Polskie, – omawia okoliczności wysłania Legionów Polskich na San Domingo i faktycznego końca tej formacji, – prawidłowo posługuje się terminem <i>Galicja</i>,	– wskazuje szlak bojowy Legionów Polskich na mapie, – omawia znaczenie powstania Legionów Polskich dla sprawy polskiej,		
53. Księstwo Warszawskie	– poprawnie stosuje cezurę czasową odnoszącą się do lat istnienia Księstwa Warszawskiego, – omawia ogólnie okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego.	– przedstawia postanowienia pokoju w Tylży odnoszące się do sprawy polskiej, – omawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego, lokalizuje na mapie jego obszar, – zna datę nadania Księstwu Warszawskiemu konstytucji, przedstawia jej główne zapisy, – wymienia najważniejsze prawa i wolności obywateli Księstwa Warszawskiego w myśl nadanej konstytucji, – przedstawia okoliczności upadku Księstwa Warszawskiego.	– omawia przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego z 1806 r., – wyjaśnia znaczenie pokoju w Tylży dla powstania Księstwa Warszawskiego.	– wymienia osoby związane z wybuchem powstania wielkopolskiego, – zwraca uwagę na fakt wyzwolenia Warszawy przez Francuzów, – dostrzega lojalną postawę Polaków wobec Napoleona w okresie istnienia Księstwa Warszawskiego, – omawia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków.	– ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec cesarza, – omawia konstytucję Księstwa Warszawskiego i ocenia jej zapisy, – wymienia przedstawicieli poszczególnych władz i podaje ich prerogatywy, – wie, że w Księstwie Warszawskim obowiązywał Kodeks Napoleona, – opisuje przebieg wojny z Austrią z 1809 r. i podaje postanowienia pokoju w Schönbrunn.

* Gwiazdką oznaczono lekcje, których realizacja jest nieobligatoryjna.